

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 4. 4. 2024

TISKOVÁ ZPRÁVA

Těžké případy otrav léky a novými drogami plní dětskou kliniku ve VFN. Lékaři upozorňují i na extrémní nárůst sebevražedných předávkování

Vlna nových návykových látek a otravy běžnými léky mezi dětmi a adolescenty zasáhla Česko. Podle odborníků ze Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (VFN) se v posledních dvou letech zásadně zvýšily počty intoxikací léky v kombinaci s návykovými látkami a alkoholem u mladistvých ve věku 12 až 18 let. Lékaři dětské kliniky ve VFN zachraňují i pět dětí a teenagerů týdně. Otravy léky jsou ve více než 90 % kvalifikované jako pokus o demonstrativní sebevraždu. Nechybí ale ani přijaté extrémní výzvy od vrstevníků na sociálních sítích. U dětí do 15 let věku jsou mezi léky na prvním místě paracetamol, antidepresiva a ibuprofen, u mladistvých vedou antidepresiva, benzodiazepiny a paracetamol.

Dlouhodobě nejčastěji užívanou nelegální drogou jsou podle Souhrnné zprávy o závislostech v ČR z roku 2022 jednoznačně konopné látky. Favoritem mezi nekonopnými látkami je pak kratom. Skokanem loňského roku mezi drogami obecně se stalo psychoaktivní HHC. Nejsou to ale jen drogy, které mladiství stále častěji užívají. Alarmujícím způsobem u nás rostou počty dětí a dospívajících, kteří zneužívají různé léky na uklidnění nebo na spaní, ibuprofen nebo například paralen, a to často v kombinaci s alkoholem. Potvrzují to i data Toxikologického informačního střediska (TIS) Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. „Od roku 2021 jsme zaznamenali enormní nárůst konzultací v souvislosti se sebevražednými pokusy dětí a mladistvých,“ uvádí vedoucí lékařka TIS Kliniky pracovního lékařství LF UK a VFN MUDr. Kateřina Kotíková, Ph.D., a upřesňuje: „K výraznému nárůstu dotazů došlo u dětí do 15 let, a to především od dubna 2021, kdy po dlouhodobém uzavření škol začala opět pravidelná prezenční výuka na základních školách. Ze 200 konzultovaných sebevražedných pokusů u dívek a 37 u chlapců v roce 2019 se počty zvedly na 469 dívek a 59 chlapců v roce 2023.“

V naprosté většině případů se podle TIS jednalo o zneužití léků. U dětí do 15 let byl v posledních dvou letech na prvním místě paracetamol, na druhém antidepresiva a na třetím ibuprofen. U mladistvých pak antidepresiva, benzodiazepiny a paracetamol. Dynamika počtu konzultací HHC a kratomu za posledních deset měsíců je podobně alarmující. Například nárůst konzultací po zneužití HHC se v únoru 2024 zpětinasobil.

46 tablet ibuprofenu ve čtrnácti letech? Žádný problém

Podobnou zkušenost má primář Kliniky pediatrie a dědičných poruch metabolismu 1. LF UK a VFN MUDr. Petr Koťátko: „Týdně nám přivázejí čtyři pět dětí a mladistvých ve věku mezi 12 až 18 lety s různým stupněm intoxikace a různou kombinací užitých léků, velmi často v kombinaci s alkoholem. V osmdesáti procentech se jedná o demonstrativní sebevraždy, ale nechybí ani bláznivé výzvy ze sociálních sítí. V nedávné době jedna čtrnáctiletá dívka spolykala 46 ibuprofenů.“

Situace se podle odborníků začala zhoršovat v době covidové pandemie v letech 2020 a 2021 a čísla stále narůstají. Přibývá mladistvých s úzkostmi, depresemi a dalšími psychiatrickými diagnózami, kteří potřebují medikaci. Ti pak užijí vyšší dávky léků, ať z důvodu, že věří, že se jim rychle uleví, anebo protože chtějí ukázat na svůj problém. Tím je nejčastěji nefunkční nebo sociálně slabá rodina, strach ze školy, úzkosti, špatný prospěch, tlak okolí a vrstevníků. Děti jsou v dlouhodobém stresu, psychiatricky se léčí, a pak stačí jeden zkratový moment a předávkují se. Někdy všim, co najdou v domácí lékárnice, co koupí na sociálních sítích nebo od kamarádů. Jiní se rozhodnou pro adrenalin a zapojí se do nesmyslných výzev na sociálních sítích, aniž by domysleli, co to s mladým organismem může udělat.

V 99 % zachráníme život, ale co dál?

Při požití dlouhodobě užívaného léku v mírně vyšším množství (cca 2–4x větší množství) navíc mají pacienti obvykle pouze příznaky lehké otravy. Záleží samozřejmě na účinné látce (psychoaktivní léky se projevují změnami nálad, bušením srdce, utlumením apod). Stačí krátké pozorování zdravotního stavu a mohou být propuštěni do následné odborné psychiatrické péče. U dětí a mladistvých se ztrátou vědomí je to podstatně složitější. K lékům si děti často přidávají nejrůznější drogy (extáze, THC, ještě nedávno HHC...), které mají různou sílu, čistotu, často obsahují přídavky dalších léků. K chemickému koktejlu patří většinou i alkohol. „Do doby zpracování výsledků vzorku krve a moči můžeme léčit pouze symptomy a provést výplach žaludku,“ říká MUDr. Petr Koťátko

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 4. 4. 2024

TISKOVÁ ZPRÁVA

a zdůrazňuje: „*Hlídáme životně důležité orgány – srdce, plíce, játra, ledviny. Netušíme, co v sobě pacienti mají, zda existuje nějaké antidotum (protijed), jaké požili látky, jak dlouho účinkují. Je to boj o čas, laboratorní vyhodnocení trvá i desítky minut. Vlastně je nejlepší, když dítě spolýká jeden druh léků a my víme, o jaký se jedná. Pak okamžitě zahájíme cílenou léčbu.*“

Pokud se dítě dostane do nemocnice včas, v 99 procentech mu lékaři dokážou zachránit život. Ovšem následky na řadě orgánů, jako jsou játra, srdce, ledviny, plíce, se mohou léčit dlouho. Stejně jako příčina, která k incidentu vedla. V době hospitalizace musí přizvaný psychiatr zvolit další postup. Buď propuštění dítěte do domácí péče s následným převedením do ambulantní léčby, nebo okamžitý převoz na dětské psychiatrické oddělení. „*S tím je také problém, rozvážíme děti po celé republice. Dostatečné kapacity na dětských psychiatrických odděleních v Česku nejsou. Chybí dětské psychiatry i zpětná vazba, co naše pacienty k předávkování a sebevražedným pokusům vedlo. Rádi bychom se jako pediatri podíleli i na prevenci, pokud nějaká existuje,*“ konstatuje primář Kožátko.

Návody na sebe-destructivní intoxikaci léky na internetu

V Ambulanci dětské a dorostové adiktologie na Klinice adiktologie 1. LF UK a VFN je stabilně v péči okolo 120 pacientů ročně, a to ve věku od 12 do 18 let. Nejčastěji přicházejí mladí lidé mezi 14. a 18. rokem života. Výzkumy ukazují, že rizikovým mezníkem rozvoje závislosti je přechod ze základní na střední školu. Poptávka po službě ambulance je daleko vyšší, ale limitují ji možnosti kliniky. Polovina pacientů pomoc vyhledá kvůli rizikovému chování v oblasti užívání návykových látek a zhruba polovina pro rizikové chování v oblasti závislosti na digitálních technologiích. „*Mezi našimi pacienty pozorujeme hlavně užívání alkoholu, kanabinoidů, kratomu, psychoaktivních léků bez předepsání lékařem a nikotinu. V posledních letech stoupá kratom, psychoaktivní látky a polosyntetické kanabinoidy (HHC-O, HHC-P...),*“ vypočítává adiktolog Mgr. Tomáš Jandáč, Ph.D., který se na věkovou skupinu dětí a adolescentů specializuje.

Intoxikace léky jako forma suicidálního pokusu může mít podle adiktologa víc příčin. Nejen vyšší dostupnost přípravků na trhu, ale i velké množství textů a scénářů k této problematice či informace o efektivních způsobech sebe-destructivního chování formou intoxikace léky na internetu či sociálních sítích.

Když rodina léčbu sabotuje

Léčba spočívá v multidisciplinárním přístupu. V kombinaci (pedo)psychiatrických intervencí, práci psychologa, adiktologické terapie a využívání sociální práce. „*V dětské adiktologii je také zásadní práce s celým rodinným systémem, který zajišťuje rodinná terapie,*“ zdůrazňuje Mgr. Jandáč a upozorňuje: „*Právě rodina hraje zásadní roli jak pro rozvoj adiktologické poruchy nebo zhoršení duševního zdraví, tak pro efektivitu léčby. Často se ovšem stává, že rodina intervenci nepřijímá, výjimkou nejsou ani případy, kdy rodiče léčbu sabotují.*“

V Česku je nabídka adiktologické péče oproti poptávce nedostatečná. Jak v prevenci, předléčebné či akutní péči (stabilizační lůžka), tak v lůžkové formě péče. Posun v systému se očekává od připravovaného implementačního plánu, který vzniká na základě Konceptce adiktologických služeb pro děti a dorost. Ta byla schválena 29. 2. 2024 Radou Vlády ČR pro koordinaci politiky v oblasti závislosti.

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 4. 4. 2024

TISKOVÁ ZPRÁVA

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absoluuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace: Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz, tel.: 224 962 074